

Abelid 100

19. detsembril 2015 täitub 100 aastat Eesti esimese teenelise sporditegelase, suusaõpetaja **Erna Abeli** sünnist.

13. mail 2016 täitub 100 aastat Eesti teenelise treeneri, suusaõpetaja **Herbert Abeli** sünnist.

ERNA ABEL

(aastani 1940 K u l l)

(19. XII 1915 Sadala v, Tartumaa – 31. VIII 1999 Tartu)

Teenekas suusataja ja spordipedagoog. Lõpetas 1934. a Tartu Pedagoogiumi ja 1945 TRÜ KKT. Alustas suusatreeninguid Urvaste algkooli õpetajana (1935–41), tema treener oli abikaasa Herbert. Võitis 1941–64 Eesti MV-tel suusaaladel 53 medalit, sh 32 kulla: 16 murdmaa- ja 13 mäesuusatamises, 3 kombineeritud kahevõistluses (5 km + slaalom). Oli 1949–53 NL-i parimaid mäesuusatajaid, tuli 1952 slaalomis NL-i aü-te meistriks. Kergejõustikus võitis 1942–45 Eesti MV-tel 1 kulla (800 m, 1945), 1 hõbeda ja 3 pronksi. Võrkpallis ja korvpallis sai 1944 Eesti MV-tel Tartu Kalevi naiskonnas hõbeda. Kuulus ka Eesti orienteerujate paremikku, võitis 1965 Eesti MV-tel veteranide klassis kulla.

Oli 1945–49 TRÜ suusasportikateedri assistent, 1959–70 vanemõpetaja ja 1967–70 juhataja ning 1949–50 kehalise kasvatuse kateedri vanemõpetaja. Oli abikaasa Herberti abiline ka treeneritöös. Tegutses kohtunikuna (1955 vab. kat).

Avaldanud õppemetoodilisi kirjutisi. Meistersportlane (1961). Kalevi auliige (1963) ja ENSV teeneline sporditegelane (1964). Valgetähe V klassi teenetemärk (1998). ROK-i aastaauhind "Sport ja eetika" (1998).

HERBERT ABEL

(13. V 1916 Sõmerpalu v, Võrumaa – 28. XI 1991 Tartu)

Teenekas suusataja ja suusatreener. Õppis Võru ja Rakvere õpetajate seminaris ning Tartu Pedagoogiumis, lõpetas 1947 TRÜ KKT. Alustas suusatreeninguid Rakveres Theodor Andressoni õpilasena. Harrastas murdmaa-, patrull- ja mäesuusatamist ning kahevõistlust. Võitis suusaaladel Eesti MV-tel aastatel 1945–53 13 medalit: 4 murdmaa-, 2 patrull- ja 7 mäesuusatamises, sh 1947. a. slaalomis kulla. Sai ka vettehüpetes 1948 Eesti mv-tel 2 pronksi. Tuli 1965. a. orienteerumisjooksus veteranide klassis Eesti meistriks. Töötas 1935–41 Urvaste algkoolis õpetajana, 1947–52 TRÜ-s õppejõuna, aastast 1952 Tartu KSMK vanemtreenerina. Oli ka Eesti koondise treenereid, rajas oma koolkonnaga meie murdmaasuusatamisele tee maailmasporti.

Õpilasi: Rutt Rehemaa, Ingrid Mägar, Ann Karu, Erika Valdson, Inge Tiik, Maret Ratt, Helle Ritsing, Agnes Adamson, Kristina Šmigun, Katrin Šmigun, Silja Suija, Mai Pruun, Arvi Oks, Tõnu Luik, Hain ja Tõnu Kinks, Uno Aavola jpt.

Tartu suusamaratoni ellukutsujaid (1960) ja Ruusa suusabaasi rajaja.
Tegutsenud kohtunikuna (1955 vab kat). ENSV teeneline treener (1966) ja Kalevi auliige (1963).

Aastast 2001 korraldatakse Erna ja Herbert Abeli mälestusvõistlust.

Abelid – 100 üritused

- **Meenutusrubriigi “Abelid -100” avamine** suusaveebis “Suusatades... leheküljed kõigile “ www.suusatades.weebly.com 14. detsembril 2015
- Tartu Ülikooli kauaaegse õppejõu **Erna Abeli eriala tund** Tartu Ülikoolis 19. detsembril 2015, märkimaks Erna Abeli 100. sünniaastapäeva
- Eesti MV murdmaasuusatamises N-10 ja M-15 km (kl) **Vooremäel** (Abelite avastatud ja palju kasutatud treeningkohas) 31. jaanuaril 2016
- 44. Tartu maratoni (21. veebruaril 2016) üritustel maratoni idee ühele autori – **Herbert Abeli 100. sünniaastapäeva äramärkimine**
- Eesti Posti tervikasja “Abelid 100” esmaesitlus Tartu Postimuuseumis 44. TM ajal
- Eesti spordimuuseumi **püsiekspositsiooni – Abelid 100 esitlus** Kүүni tänaval – Tartu maratoni nädalast alates kuu aja jooksul
- Eesti spordimuuseumi **rändekspositsiooni - Abelid – 100** esitlus nendega seotud kohtades üle Eesti – veebruar – mai 2016
- ETV- Swedbanki noortesarja 2015/16 **hooaja pühendamine Erna ja Herbert Abelile**, võistlemine nende õpilaste eriauhindadele
- Orienteerumisvõistlus “Tartu kevad”, pühendatud orienteerumissõprade Erna ja Herbert Abeli mälestusele – mai 2016
- Abelitele Tartu linna **mälestuspingi avamine** Tähtvere Spordipargis 13. mail 2016
- **Oasupi ühissöömine** Supilinnas Oa tänaval 13. mail 2016
- **Tartu Suusaklubi näidistreening** (Nii – nagu treeniti Abelite juures...) Tähtvere spordipargis 13. mail 2016

korralduses osalejad:

Tartu linn, Eesti Suusaliit, Tartu Ülikool, Spordiselts “Kalev”, EOK, Tartu Suusaklubi, Eesti Spordimuuseum, Klubi Tartu maraton, ERR, Eesti Kultuurkapital, Supilinna Selts, Actual Print, Abelite õpilased